

ניתוח מקור היסטורי כתוב

[חדשות](#) · [פוליטי מדיני](#) · [המערכת הפוליטית](#)

פוליטי-מדיני politics

צבא וביטחון · מדיני · **המערכת הפוליטית** · פלסטינים · טורים ופרשנות

**נתניהו: היטלר לא רצה להשמיד בשעתו יהודים,
חסייני שכנע; היסטוריונים: לא נכון**

בנאום בפני הקונגרס הציוני אתמול בירושלים אמר ראש הממשלה כי "היטלר

פרופ' משה צימרמן, מהמכון לחקר ההיסטוריה הגרמנית באוניברסיטה העברית, אמר כי הדברים של נתניהו אינם נכונים היסטורית ונועד ליצור דיסקרדיטציה לציבור הערבי. "אנחנו יודעים שחאג' אמין אל-חוסייני היה בעד השמדה של יהודים. הייתה נוכחות ותעמולה חזקה שיזם, בשפה הערבית, נגד היהודים ובעלי בריתם הבריטים", הוא אומר. "אבל הוא לא היה היוזם, ולא היה צריך לשכנע את היטלר להשמיד יהודים. הוא עלה לעגלה של היטלר, לא היטלר עלה לעגלה שלו. ברור הרי במה מדובר כאן. על ידי זה שאתה בונה איזו המשכיות מחאג' אמין אל-חוסייני לערבים בשטחים, אתה יוצר דיסקרדיטציה לערבי באשר הוא".

טקס זיכרון לשואה בגרמניה (צילום: AFP)

למה חשוב לעבוד עם מקורות היסטוריים?

כשאנחנו באים לחקור מה
קרה לפני שנים. נדרשת
עבודה עם מקורות
היסטוריים ועם מחקרים.
גם ההיסטוריון בעבודתו
מתבסס על כך.

עבודה עם מקורות היסטוריים

מקור ראשוני ומקור משני

מקור היסטורי ראשוני

נכתב מתוך האירוע
ההיסטורי ולא בא לנתח
את האירוע ההיסטורי.
לדוגמה: יומן. נאום. מכתב.
כתבה עיתונאית
שמתפרסמת בסמוך
לאירוע היסטורי משמעותי.

אנחנו רוצים להודות לך
על חילוצך. תודה נאמר לך
אדם צירניאקוב
ישראל גיטו וארשא

23.7.1942 - 6.9.1939

בעריכת
נחמן בלומנטל, אריה טרסקובר, נתן עק, יוסף קרמיש

יד
ועם

ירושם • ירושלים • תשכ"ט

אדם צירניאקוב בחדר עבודתו
(צולם ע"י הגרמנים)

מתוך יומנו של אדם צ'רניאקוב יו"ר היודנראט בגטו ורשה 23.7.42

"בבוקר הקהילה. הופיע וורטהוף מצוות המפנים ודנתי עמו על שורה של עניינים. הוא פטר את תלמידי בית-הספר למלאכה מן הפינוי. את בעליהן של נשים עובדות גם כן. אשר ליתומים הורה לשוחח עם הפלה. (בכיר נאצי) גם בעניין בעלי המלאכה הורה לשוחח. על השאלה, כמה ימים בשבוע תהיה מבוצעת האקציה, ניתנה תשובה ששבעה ימים בשבוע. בעיר דחיפה רבה להקמת שופים. (מפעלי תעשייה בגטו) מכונת תפירה עשויה להציל חיי איש. השעה 3 לעת עתה ישנם 4,000 ליציאה. עד השעה 4 חייבים-לפי פקודה-להיות 9,000. בדואר הופיעו אי אלה בעלי פקידות וציוו להפנות את המכתבים והחבילות המגיעים אל הפאוויאק." (בית הכלא בגטו)

מקור היסטורי משני

כל מקור שמנתח את

ההיסטוריה ונותן הסברים

למה שקרה. לדוגמה: ספר

לימוד, ספרי היסטוריה

שמנתחים אירועים שונים

יום
הזכרון
בז
בניסן

יד ושם

„עד שעה 4 יש להמציא מלוא המיכסה“
- רשם אדם צ'דניאקוב ביומנו לפני התאבדותו

ביולי 1942 — ברושט
באב — התל הנידון ה-
דול של יהודי הארצה, מ-
התחל — אל מחנות הת-
כרת
אדם צירניאקוב, שהתנס
לפי מקצונו, אשר לפני מ-
רוץ התחלחתת כהן כסג-
יורד הקחיולת הנידוית ב-
הארצה, מונח על-ידי התא-
גים לעשות כראש הנידו-
אח"י 1941-1942. כאשר י-
בל, ביולי 1942, תורגל ל-
סג טראנספורטים של יה-
דום הנידו — התאבד.
לפני מספר חדשים נרצח
על-ידי יד ושם יפני של
צירניאקוב — ומוני הנידו
אחר מה-6 בספטמבר 1939
אחר 23 ביולי 1942, עד ל-
העזת סגורות לפני התאב-
דונו.
על קומו של הומוני ידו
בחדש, בתחום הריסטוריון

ד"ר עמנואל רינגלבלום, ה-
זכור אותו במצבות, אך
ב-1960 קיבל ראש ה-
אספה לראש מר. ה. בן-
צורף מכתב מאשה מחילה
הורגת לו על קיבוץ של
ימין ולאחר משה ומתן
נעמד ארבע שנים תגיד
לד. וספי.

היומן כתוב פוליטי ומסביל
אשר מנקטים. עתה מסי-
ים את היומן לדפוס ברו-
פת הערות ומסבירים.

לחלו או מביאים כמה
קטנים בתוך הימין — כפי-
עים שורשם בעקבות ימי
היו האחרונים של צדניא-
קוב — הימים הנוראים של
ערב-גירלה, כאשר השמ-
עת נפוצו ביומי הנקשרו
עד היבם האחרון של-די
הנאים — כ,אנני.

במקור במוסד (לער הק'
הילה). בעיר כחלה בלתי
היטלה, קאהה, העלסער, קהר
לך ירועים שמוציא מבחי
לה. מתקבל הרושם של מ
עץ תעופה מלאכותית. ה
לואי וכן יחיה, בואיך, מ
הברים על הכנס 40 קרואות.

התגורר, כי ישנם שני וסי ה' ט-ט' תורה להיבט, הנוסח סדר עמודים לאות 220 עולים.

קצת נוסף, כי סדר שבעה עמודים להחליט כי ירושם של 3000 יחידים פי היסוד חסין הוא עמוד שם כי משמחת ברוח לאור חסן, אחריה עץ מנחה.

20.7.42
7-30 בוקר באיטנאוו-
אנחנו את עזרה עם אמת
המחנות השנים, כי לא שמע
לנו כך דברי. מינו אל כי
אנחנו אמר, כי לא ידוע
לו דברי. לעצמות האם בול
אנחנו יושב חזר - השנים,
כי אמת ידוע דברי. קטנו
היה בלתי בטוח.

פניתי למסכתה שלי, והקד
מיטאר באהם. הלה אמר,
ואין את צריך להחליקת ש'
ל, וכן אולי יוכל להחליקת
למסור הודעת כלשהי בענין
המסכתות. השרות, כי לפי ה'
מסכתות המסכתות אשר
יש להחליק היום בענין
7-31 בשרם. חשב, כי זו
אמנם היה זה ענין, והוא
היה ידע שהוא על כדו.

במקביל בירת פזתו למסלול
הקטן של מנהל מדור 3,
המארגן הפועל תמיכה על
השקעות המנהל, כי לא
היה לו דבר.
הקטן של מנהל, אם יכול
אולי להעביר למנהל כי אין
שום מנהל, היום, שכן, שר
כוח אדם להעביר וזו כל המה
היה אכן אלא, קהמאש
המנהל.

22.7.42
7-10 ביוני במוצאי חמשה
עשרה הניסו הקטן הנוכח
היה ממוחזק, ונולד סה
יול. בשעה 10 הניסו סני
מבאחמיסיהרדא העלה וסל
יול...
הניסו לו, כי מרס לינ
אם מן הנבל ממוחזק,...

28. IX. 41
 Rona Sines. Hamedus (Kopet)
 29. IX. 41
 Rona Sines. Yant si Poth. Reck,
 Mischman i Oberkand i Misch
 polnis celeu radhisorarain
 200 coris si polnisoris cept
 na mury. Na foshan desum
 70 poligantia e P.D.
 Harold Zintopoloway
 telefonicum's direct, is in in

דף מיומנו של ציריפאקוב

[illegible]

לאימון אמר לטוהר לו, כי
נדרתה נדקה ונבזית לעבר
המאות ומשטרת-ההוחרט,
אם את יקרת כבוד חזק
על טעם, כל בני הערובה
ולאו ידיו.

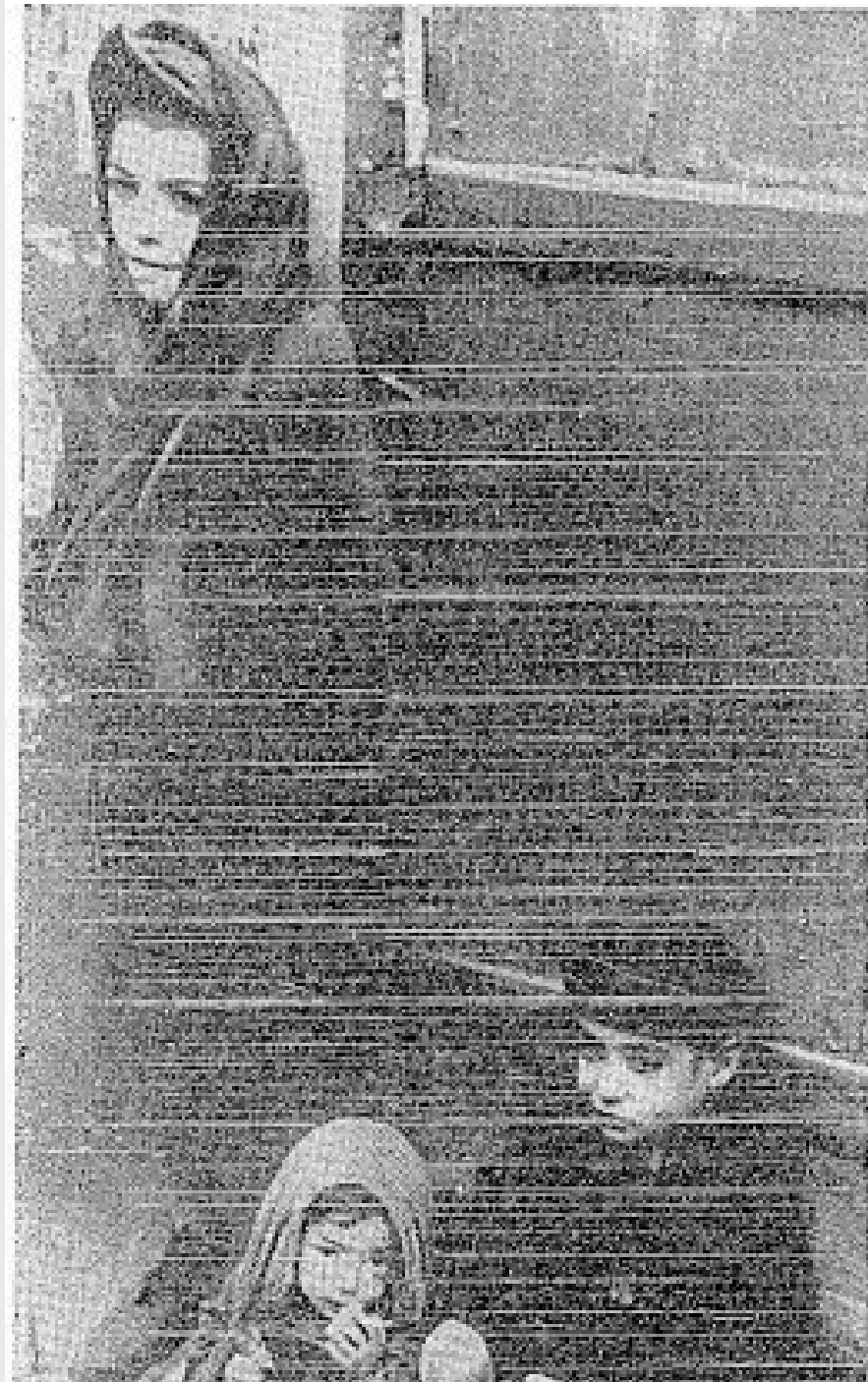
הכנייה הסרסאט בזהר
זאת לו של חילום בנתי יתו'
זים ובר' אחלי יתק לעשות
לחיות.

בשעה 5:30 תגיע חבורת
הזירה על סיועו של יוסף
הרולדס במסגרת של לסיקור.
זאת עשו כבר שלושה שבועות
היום.

בשטח המבצע המיוחד
המבצע של הסיקור הזה
הוא חלק מהמבצע המיוחד
הזה. הסיקור הזה הוא חלק
מהמבצע המיוחד הזה.

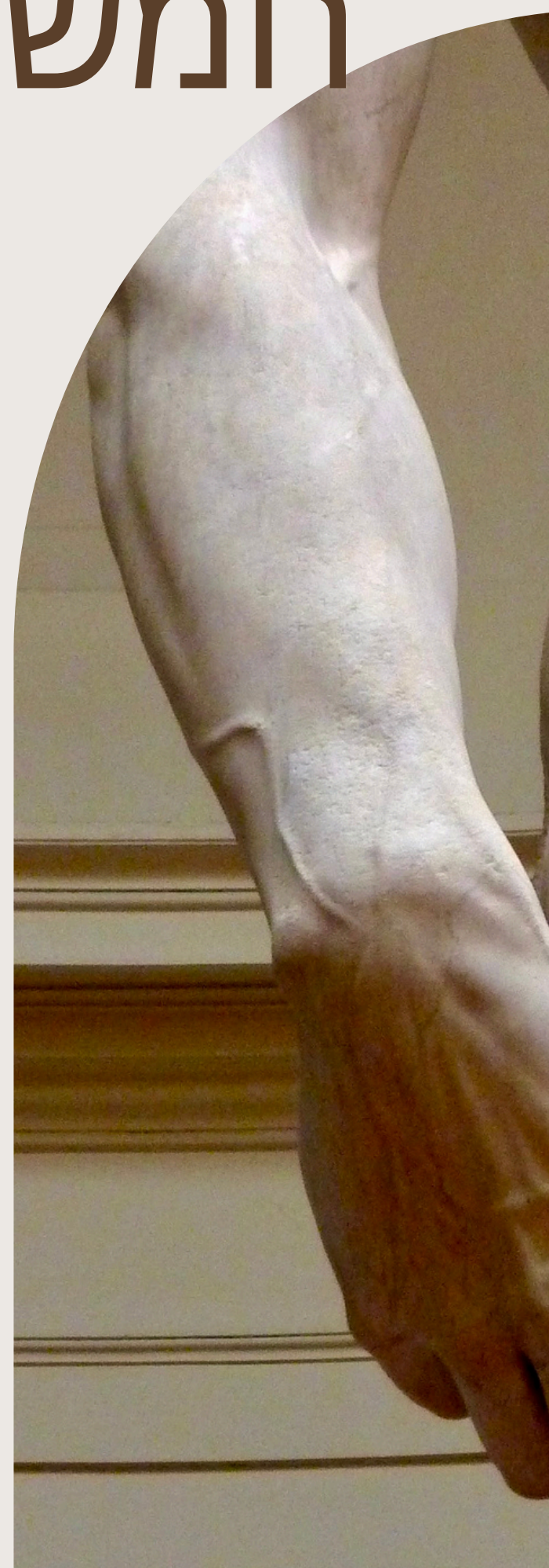
★
 עוד מספר שורות רחם
 בריאקום ביוסט, לטחרת
 חרם, ב"ר 23 ביולי
 השקט שבת — רחם חלל
 סבסות בנית הקטנת —
 3-24 אחרי: 4000 יחידים
 אסטו לשיחור — עד שיה
 הרב יח לחפזא את פלוא
 מסיכסח שקטבת ליה זה
 — 4000

דבר, בעצמו מביא הקשר
לח, בלע א' וטאקום מזה דעלי.

פורסם בעיתון "מעריב" ב-29 באפריל 1965

חמשת המ"מים לניתוח מקור היסטורי

1. מי כתב?
2. מה כתב?
3. מתי כתב?
4. מדוע כתב?
5. מקום - איפה כתב?

תרגיל בדף עבודה - ניתוח קטע מקור

ישובי הנגב נגאלו מבדידותם אחד-עשר ישובים חדשים בדרום ובנגב

ט"ע ע"מ בנגב

ארץ-ישראל נתברכה אתמול באחד-עשר ישובים עבריים חדשים בשממות הנגב. עם שחר פשטו בערבות הנגב אחד-עשר מחנות מתיישבים, ופניהם מועדות להאחו בקרקע עברית של הקרן הקימת לישראל. המחנות נערכו והוכנו לכל הפרטים להיאחזות מהירה ואיתנה בקרקע. לבנין אחד-עשר ישובים עבריים אשר יחיו את השממה, ירחיבו את הישוב ויהיו מקלט לאחים בתפוצות. התנופה ההתישבותית הזו היתה מלווה מתיחות מיוחדת בשעה שהמפעל הציוני עומד בפני מדיניות המתאמצת להקפיא את הישוב העברי.

המתיישבים עשו דרכם ללא הפרעות. הם נפגשו ברצון ע"י ערביי הסביבה. המתיישבים נשאו עמם את המטען ההכרחי הראשון. המקומות המיועדים לנקודות הישוב היו מסו-מנים מראש והוחל מיד בהקמת הנקודות, הוצבו גדרות, אהלים והוחל בהקמת צריפי-מגוריים. המתיישבים הביאו עמם כלי עבודה להתחיל מיד בהכשרת הקרקע לעיבוד.

זוהי רשימת המקומות, שבהם נאחזו המתיישבים ורשימת הגופים שעלו על הקרקע:

(1) תל-תורמוס	— קדמה, הקבוץ המאוחד
(2) בית-גוברין	— גלאון, השומה"צ.
(3) ביר-זבאלה	— אילת, השומה"צ.
(4) ביר-מנסורה	— מצודת ברוכוב, הקבוץ המאוחד.
(5) מדסוס	— נבטים, ארגון, מושב.
(6) קלטה	— גרעין אפיקים, הקבוץ המאוחד.
(7) סומארה	— תקומה, הפועל המזרחי.
(8) נחביר	— בארות, הקבוץ המאוחד.
(9) דיר-בלח	— הפועל המזרחי.
(10) דנגור	— נגרים, השומה"צ.
(11) גרעין	— אורים, חבר הקבוצות.

